

DPN 6413

Title: कराडाय KARĀD WĀDAYA

Run. No. 7138

Cat. No. ^{D695} [M-20]

Micro. No.

Subject Grammar

Religion: Hindu / Bauddha

Language: Skt. / New. / Nep. / Skt. - New. / Maith. - New. / New. - Nep. /

Size in cms. 19.5 x 10

Folios 28 (7-34) Lines (in a page) 7

Compl. / Incompl.

^{missing - 1-6}
Chapt. / act /

Author / translator

Scribe / donor कुणादेव शर्मा / धर्मरत्न वज्राचार्य

Date: NS / SS / VS / KS 1728, 1863

Ruler / place Krishna Dewa Sharma

Script: New. / Dev. / Bhuj. / Ran. /

Illus.: Sharma Ratna Bajra-
charya

Material: palmleaf / paper / thyasaphu /

Condition: fine / damaged by worms, rats, water /

Beginning, colophon, post-colophon:

△ इति कराडाय : ॥ ॥ शुभं भवतु ॥

शके १७२८ श्री संवत् १८६३ ॥ ॥ लिखितमिदं कुणादेव शर्मणा ॥ ॥

Colophon

॥ आकृति गणोद्यम् ॥ ॥ इति कथास्वादयः ॥ ॥ शुभमस्तु ॥ शके १६२८
श्री संवत् १८६३ ॥ ॥ लिखितमिदं पुष्पादेव शर्मणा ॥ ॥

पे॥ जल्पजपयक्तायां वा वि॥ जपमानसे च॥ चपसा त्वने॥ पपसमवाये॥
 रपलयक्तायां वा वि॥ उपमंदायां गतौ॥ उपतुं पत्रुपत्रुं पत्तुं फत्तुं फत्तुं
 फत्तिं साधौः॥ पर्पण्णफि अर्पण्णलर्पण्णमर्पण्णकर्पण्णखर्पण्णगर्पण्णशर्पण्णवर्पण्ण
 गतौ॥ कुविआकारने॥ लुविउवि अर्देने॥ लुविवक्कसंयोगे॥ एभुभुहिंसा
 थो॥ पिमुपिंमुइत्येके॥ शुभभुंमभाषणो॥ भासने इत्यने॥ हिंसायां च॥
 उपादय उदात्ता उदात्तेतः परस्मैभाषाः॥ घिणि घुणि घृणि ग्रहणे॥ घृणा
 घृणग्रहणे॥ पणव्यवहारेस्तु तोव॥ पनव॥ भासकोधे॥ क्षमूष्महने॥ क

धर्मरत्न बज्राचार्य सुरत श्री महाबिहार

H-20

॥ धा. पा. ॥ मुकान्तौ ॥ घिण्णारयउदात्ताअनुदात्तेतआत्मनेभाषाः ॥ अगारगावण
 ॥ ७ ॥ भगामराकणकणवणभणधराशब्दाधोः ॥ ओणअपनयने ॥ शोणवरीग
 त्योः ॥ ओणसंधाते ॥ श्लोणच ॥ पैणगतिप्रेरणश्लेषगोषु ॥ धराशब्दे ॥ वगाम
 राधराव ॥ कनीदीप्रिकान्तिगतिषु ॥ दनवनशब्दे ॥ वनघरासंभक्तौ ॥ अ
 सगत्यादिषु ॥ द्रमहंसमीमृगतौ ॥ वमुञ्जमुजमुञ्जमुअदने ॥ जिमिइत्यन्ये ॥
 क्रमुपादविक्षेपे ॥ अगारयउदात्ताउदात्तेतः परस्मैभाषाः ॥ अयवयपय ॥ गमः ॥
 मयचयतयरायगतौ ॥ पयइत्यन्ये ॥ दयदानगतिरक्षराहिंसादानेषु ॥ रयग ॥ ११ ॥

तौ ॥ उयीतनुसन्ताने ॥ प्रयीविशरणोदुर्गंधेच ॥ कुयीशब्देउंदेच ॥ क्षायीविधून
 ने ॥ स्फायीओप्यायीवृद्धौ ॥ तावृसन्तानपालनयोः ॥ शलचलनसम्बरगायोः
 बलवह्नसम्बरगो ॥ संवरगोच ॥ मलमल्लधारगो ॥ भलभल्लपरिभाषराहिं
 सादानेषु ॥ कलशब्दसंख्यानयोः ॥ कल्लअव्यक्तेशब्दे ॥ अशब्देइतिकेचि
 त ॥ तेवृदेवृदेवने ॥ पेवृगेवृत्ते वृपे वृमेवृत्तेवृसेवने ॥ शेवृवेवृकेवृइत्येके
 ॥ रेवृल्लवगतौ ॥ पवगतावित्यन्ये ॥ अयादयउदात्ताअनुदात्तेतआत्मनेभा
 षाः ॥ मयबंधने ॥ मूर्त्येईर्त्येईर्त्येईर्थाः ॥ हयगतौ ॥ शुच्यअभिषवे ॥ नु

॥धा.पा०॥
॥८॥

चइत्यपि॥हयगतिकान्त्योः॥अलभूषणपर्याप्रिवारणोषु॥अयंस्वरितदित्येके॥जिफ
लाविशरणो॥मीलशमीलस्मीलस्मीलनिमेषणो॥पीलप्रतिष्ठमे॥नीलवर्णो॥शीलस
माधो॥कीलवन्धने॥रूलआवरणो॥शूलरुजायामंघोषेच॥दलनिष्कर्षे॥पूल
मंघाते॥मूलप्रतिष्ठायाम्॥फलनिष्पत्तौ॥बुल्लभावकरणो॥कुल्लविकशने॥वि
ल्लशैथिल्ये॥भावकरणोच॥तिलगतौ॥तिष्ठइत्येके॥वेल्लवेल्लकेल्लखेल्लक्ष्ये
वेल्लचलने॥पेल्लकेल्लशेल्लगतौ॥षेल्लइत्येके॥सवलसंचलने॥खलसंचये॥गलअ
दने॥षलगतौ॥दलविशरणो॥श्वलश्वल्लआभुगमने॥खोल्लखोल्लगतिप्रतिघाते॥

॥समः॥
॥८॥

धोर्म्मगतिचातुर्ये॥सरद्धप्रगतौ॥कमरहूर्धने॥अभ्रवभ्रमभ्रवरगत्यर्थाः॥चरतिभक्त
क्षणार्थोपि॥छिबुनिरसने॥जिजये॥जीवप्राणाधारणो॥पीवमीवतीवणीवस्थो
त्ये॥शीबुक्षेबुनिरसने॥उर्वीतुर्वीधुर्वीदुर्वीधुर्वीहिंसार्थाः॥गुर्वीउद्यमने॥मुर्वी
वन्धने॥पुर्वपर्वमर्वपूरणो॥धर्वअदने॥भर्वहिंसायाम्॥कर्वखर्वगर्वदर्पे॥अ
र्वशर्वषर्वहिंसायाम्॥इविद्याप्तौ॥पिदिमिविणिविसेवने॥सेवनेइत्यन्ये॥हि
विदिविधिजिविजीरणार्थाः॥रिविरविधधिगत्यर्थाः॥रुविहिंसाकरणा
योश्च॥मववन्धने॥अवरक्षणागतिकान्तिप्रीतिदृष्ट्यवगमप्रवेशभ्रवणाच्चाष्ट

॥ धा. पा. ॥
॥ २ ॥

र्ययाचनक्रियेद्यादीश्रवाश्यालिंगनहिंसादानभागवद्विषु ॥ मयादयउदात्ताउदात्तेतोउ
यतिवर्यपरस्मैभाषाः ॥ धातुगतिशुद्धोः ॥ उदात्तस्वरितेउभयतोभाषाः ॥ धुशधिश
संदीपनक्लेशनजीवनेषु ॥ दक्षसम्बरगो ॥ शिक्षविद्योपादाने ॥ भिक्षभिक्षायामला
भेलाभेव ॥ क्लेशव्यक्तायांवाचि ॥ बाधनेइतिदुर्गः ॥ दक्षद्वौशीप्रार्थेव ॥ दीश्यमो
एज्योपनयननियमव्रतादेशेषु ॥ ईक्षदर्शने ॥ ईषगतिहिंसादर्शनेषु ॥ भाषव्यक्ता
यांवाचि ॥ वर्षस्नेहने ॥ गेष्टअन्विक्षायाम् ॥ ग्लेष्टइत्यन्ये ॥ येष्टप्रयत्ने ॥ जेष्टगोष्टएष्ट ॥ रामः ॥
मेष्टगतौ ॥ रेष्टहेष्टहेष्टअवक्लेशदे ॥ आद्योष्टकशब्दे ॥ ततोद्वौअश्वशब्दे ॥ कासुशब्दे ॥ ॥ ॥

कासुशब्दकुत्सायाम् ॥ भासुदीप्तौ ॥ गासुगसुशब्दे ॥ गामकौटिल्ये ॥ भ्यसभये ॥ आऊःशा
सिद्धायाम् ॥ ग्रसुग्लसुअदने ॥ ईहवेष्टायाम् ॥ वहिमहिद्वौ ॥ अहिगतौ ॥ गर्हगह
कुत्सायाम् ॥ वर्हवल्हप्राधान्ये ॥ वर्हवहपरिभाषणहिंसाआदनेषु ॥ सिहगतौ ॥ वेह
जेहवाहप्रयत्ने ॥ जेहगतावपि ॥ दाहनिद्राक्षये ॥ निक्षेपइत्यन्ये ॥ काभृदीप्तौ ॥ ऊ
हवितर्के ॥ गाहविलोउने ॥ गहग्रहगो ॥ ग्लहव ॥ घुषिकान्तिकरगो ॥ घषिइत्य
पिकेचित् ॥ धुशादयउदात्ताअनुदात्तेतआत्मनेभाषाः ॥ घुषिरअविशब्देने ॥ अ
शुधाप्तौ ॥ तक्षत्वक्षकरगो ॥ उक्षसेवने ॥ रक्षपालने ॥ शिक्षतुंवने ॥ तक्षस्तृक्षण
तद्व

॥धा०पा०॥ गतौ॥वक्षरोषे॥संघातइत्येके॥मृक्षसंघाते॥मृक्षइत्येके॥तक्षत्वचने॥पक्षपरि
 ॥१०॥ ग्रहइत्येके॥सूर्यआदरे॥अनादरइत्येके॥काक्षिवाक्षिमाक्षिकांक्षायाम्॥द्राक्षि
 वाक्षिधाक्षिघोरवासितेच॥रूपपाने॥रूपतुष्टौ॥रूपद्वौ॥मृषस्तेये॥लृष
 रूपभूषायाम्॥भूषप्रसवे॥भूषसिंसायाम्॥जृषच॥भूषअलंकारे॥ऊषरु
 जायाम्॥ईषउंछे॥कषत्वपशिषरुषशषवषमषरुषरिषहिंसार्थोः॥भषभ
 र्त्सने॥उषदाहे॥जिषुविषुमिषुमेवने॥विभूथाप्रौ॥पुषपुष्टौ॥अिषुश्लिषु ॥रामः॥
 पुषुषुषदाहे॥पृषृषुमृषुमेवने॥मृषहसनेच॥इतरौहिंसासंलेशनयोश्च ॥१०॥

घृषुसंघर्षे॥हवुअलीके॥तुमहसेमहसशब्दे॥लसश्लेषनकीउनयोः॥घस्तुअदने
 अनुदात्तेताजर्जवर्चरुपरिभाषणाहिंसातर्जनेषु॥पिम्पेसृगतौ॥हसेसहने॥
 णिशसमाधौ॥मिशमशशब्देरोषकृतेच॥शक्गतौ॥शशस्तुतगतौ॥शसुहिंसा
 याम्॥शंसुस्तुतो॥चहपरिकल्कने॥महपूजायाम्॥रहत्यागे॥रहिगतौ॥दह
 दहिदहदहिद्वौ॥दहिशब्देच॥दहिरइतिचन्द्रः॥तुहिरडहिरडहिरुअर्दने॥अ
 र्दपूजायाम्॥पुधिरादयउदात्ताउदात्तेतः॥पस्मेभाषाः॥घुतरीप्रौ॥अचिताव
 रणो॥त्रिमिदास्नेहनमोचनयोः॥मोहनयोरित्येके॥त्रिक्षिदाइत्येके॥रु

॥ धा. पा. ॥ चरी प्रावमिप्रीतौ च ॥ घटपरिवर्तने ॥ रुटलुटलुटप्रतिघाते ॥ शुभदीप्तौ ॥ सुभसंच
 लने ॥ गभतुमहिंसायाम् ॥ संसुधंसुभ्रमुभ्रंसुश्रवसंसने ॥ धंसुगतौ च ॥ भ्रंशुइ
 त्यपिकेचित् ॥ संसुविश्वासे ॥ हतुवर्तने ॥ हधुहृदौ ॥ श्रुशुशब्दकुत्सायाम् ॥ स्य
 नूपश्रवणो ॥ रूपसामर्थ्ये ॥ पुतादयउदात्ताश्रनुदात्तेत आत्मनेभाषाः ॥
 वृत्त ॥ घटवेष्टायाम् ॥ व्यथभयसंचलनयोः ॥ प्रथप्रख्याने ॥ प्रसविस्तारे ॥ म्रद
 मर्दने ॥ स्वरस्वरने ॥ क्षजिगतिदानयोः ॥ क्षजइतिकौशिकः ॥ दक्षगतिहिंस
 नयोः ॥ रूपरूपायांगतौ च ॥ कदिकदिकदिवैक्ये ॥ वैकल्पइत्येके ॥ त्रयोप्यनि

दितइतिनंदि॥ इदीतःइतिस्वामी॥ कदिक्दिइरितौ॥ कदक्रदइतिवाइदिताविति
मेत्रेयः॥ जित्वरासंभ्रमे॥ घग्दयषितउदात्ताअनुदात्तेतआत्मनेभाषाः॥ ज्वर
रोगे॥ गजसेवने॥ हेउवेष्टने॥ वटभटपरिभाषणे॥ णटश्रुतौ॥ एकप्रतिघाते॥ च
कतप्तौ॥ कखिहसने॥ रगेशंकायाम्॥ लगेसंगे॥ रूगेरूगेषगेष्टगेसम्बरणे॥ क्रगे
नोच्यते॥ अकश्रगकुटिलायांगतो॥ कणारणागतौ॥ वणाश्रणांशणादाने॥ शणा
गतावित्यन्ये॥ अथकथक्ताथहिंसार्थाः॥ वनच॥ वनुचनोच्यते॥ ज्वलदीप्तौ॥ ह
लललचलने॥ स्मृआध्याने॥ दृभये॥ दृनये॥ श्रापाके॥ मारातोषणानिशामने

॥धा०पा०॥

॥१२॥

सुज्ञा॥ कंपनेचलि॥ छदिरूर्जने॥ जिह्वोन्मथनेलडि॥ मदीहर्षमेपयोः॥ धनशब्दे॥ द
लिवलिसवलिरगिधनित्रपिक्षपयश्चेतिभोजः॥ स्वनश्रवतंसने॥ घटादयोमितः
जनीनृषकसुरंजोमंताश्च॥ ज्वलहूलझलनमामनुपसर्गादा॥ ग्लास्त्रावतुवमां
च॥ नकम्भमिचमाभू॥ शमोदर्शने॥ यमोपरिवेषणो॥ स्फुरिरवपरिभ्यांच॥ फगा
गतौ॥ **वृत्त॥** ज्वगदयउदात्ताउदात्तेतःपरस्मैभाषाः॥ **॥**राज्दीप्तौ॥ उदात्तःस्व
रितेदुभयतोभाषाः॥ दुभ्राज्दुधाश्चदुभ्राश्चदीप्तौ॥ **उदात्ताः** अनुदात्तेतआत्मने **॥रामः॥**
भाषाः॥ स्यमुस्वनधनशब्दे॥ षमष्टमअवैकल्पे॥ ज्वलदीप्तौ॥ चलकंपने॥ ज **॥१२॥**

लघातने॥ रलद्वलश्रवैकल्पे॥ हलस्थाने॥ हलविलेखने॥ णलगन्धने॥ वन्ध
नेइत्येके॥ पलगतौ॥ वलश्राणने॥ धान्यावरोधेच॥ पुलमहत्वे॥ कुलसंस्था
ने॥ वन्धुषुच॥ शलकुलपत्न्यगतौ॥ कुलहिंसावराणयोश्च॥ कथेनिष्पाके॥
पथेगतौ॥ मथेविलोडने॥ इवमउत्तिरगो॥ भ्रमुचलने॥ क्षरसंवये॥ स्या
मादयउदात्ताउदात्तेतःपरस्मैभाषाः॥ **॥**षट्मर्षणो॥ उदात्तोनुदात्तेतआ
त्मनेभाषाः॥ रमकीडायाम्॥ अनुदात्तोनुदात्तेतआत्मनेपदी॥ षड्वि
शरागत्यवसादनेषु॥ शङ्खविशातने॥ कुशआह्वानेरोदनंच॥ षडाद

॥ धा. पा. ॥

॥ १३ ॥

यउदात्ताः परस्मैभाषाः ॥ कुचसंपर्वनकौटिल्यप्रतिष्ठंभविलेखनेषु ॥ दुधश्रव
गमने ॥ रुहवीजजन्मनिश्रादुर्भावेच ॥ कसगतौ ॥ कुवाद्यउदात्ताउदात्तेतोस
हिस्यनुदात्तः परस्मैभाषाः ॥ हृत् ॥ हिक्कश्चकेशब्दे ॥ अंजुगतौ याचने
च ॥ अत्रुइत्येके ॥ अत्रिइत्यपरे ॥ इयाहृजा व्यायाम ॥ रेहपरिभाषणो ॥ वते
वेदेयाचनेच ॥ श्रोथपर्याप्तौ ॥ मिधमेधमेधाहिंसनयोः ॥ मिथमेधइतिस्वा
मी ॥ मिधमेधइतिन्यासः ॥ मेधसंगमेच ॥ णिहणोदक्रुत्सासंनिकर्षयोः ॥
शधुभधुउंदने ॥ बुधिरुबोधने ॥ उबुंदिचनिशामने ॥ वेणुगतिज्ञानविन्ता

॥ रामः ॥

॥ १३ ॥

निशामनवादित्रग्रहणेषु ॥ खनुश्रवदारणो ॥ वीहृश्रादानसंवरणयोः ॥ वाह
पूजानिशामनयोः ॥ व्ययगतौ ॥ दाश्रुदाने ॥ भेष्टभये ॥ गतावित्येके ॥ भ्रेष्ट
भ्रेष्टगतौ ॥ स्लेष्टइत्यपि ॥ असगतिदीश्रादानेषु ॥ अपेइत्येके ॥ स्पर्शवा
धनस्पर्शनयोः ॥ लषकान्तौ ॥ चषक्षक्षणो ॥ चषहिंसायाम् ॥ ऋषश्रादा
नसंवरणयोः ॥ श्लक्षभ्रक्षश्रदने ॥ दासुदाने ॥ माहृमाने ॥ गुहसंवरणो ॥
हिक्काद्यउदात्ताः स्वरितेतउभयतोभाषाः ॥ श्रिज्जेवायाम् ॥ उदात्तउ
भयतोभाषाः ॥ भृभ्ररणो ॥ हृभ्ररणो ॥ धृभ्ररणो ॥ णीभ्रप्रापणो ॥ भ्र

॥ धा. पा. ॥ त्वाद्यश्चत्वारोऽनुदात्ताः उभयतोभाषाः ॥ ४ ॥ धेइपाने ॥ ऐं ऐहर्षक्षये ॥ धेन्यक
॥ १४ ॥ रगो ॥ इस्वने ॥ धेतौ ॥ धेविंतायाम् ॥ रेशदे ॥ स्तौष्ट्यशब्दसंघातयोः ॥ खैखदने ॥
 क्षेजैषक्षये ॥ कैगेशदे ॥ शोशोपाके ॥ पेओवैशोषगो ॥ धेवेष्टने ॥ शोभायां इत्येके
 देशोधने ॥ पापाने ॥ प्रागन्धोपादाने ॥ ध्माशब्दाग्निसंयोगयोः ॥ अगतिनिवृ
 त्तौ ॥ न्नाश्च्यसे ॥ दारदारो ॥ ऊकौटिल्ये ॥ स्तृशब्दोपतापयोः ॥ स्मृविन्ताया
 म् ॥ ह्रसम्बरगो ॥ स्तृगतौ ॥ अगतिप्रापणयोः ॥ गृष्टसेवने ॥ धृहृष्टने ॥ स्तृगतौ ॥ **॥ राम ४ ॥**
 प्रसवैश्वर्ययोः ॥ शुश्रवणो ॥ अस्थैर्ये ॥ दुदुगतौ ॥ जिजिअभिभवे ॥ धयत्यादयानुदा **॥ १४ ॥**

ताः परस्मैभाषाः ॥ ॥ षिङ् ईषदसने ॥ गुङ् अचक्षे शब्दे ॥ गाङ् गतौ ॥ कृङ् कृङ् उङ् उ
 उः शब्दे ॥ उङ् कृङ् खुङ् गुङ् घुङ् उङ् इत्यपि ॥ युङ् मुङ् लुङ् लुङ् गतौ ॥ कृङ् इ
 त्येके ॥ स्तृङ् तिरेषणयोः ॥ धृङ् अवधंसने ॥ मेङ् प्रणिधाने ॥ देङ् रगो ॥ श्येङ् ग
 तौ ॥ यैङ् हृदौ ॥ वैङ् पालने ॥ षिङ् प्रभृतयोऽनुदात्तेनोऽनुदात्ता आत्मनेभाषा
 ॥ ॥ पूङ् पवने ॥ मूङ् बंधने ॥ डीङ् विहायसागतौ ॥ पूङ् अद्यस्त्रय एतेऽनुदात्ता
 आत्मनेभाषाः ॥ तल्लवनतरणयोः ॥ उदात्तः परस्मैभाषः ॥ गुप्गोपने ॥ तिज
 निशाने ॥ मानपूजायाम् ॥ वधवंधने ॥ गुपाद्यश्चत्वारोऽनुदात्ता अनुदात्तेतः

॥ धा० पा० ॥ आत्मनेभाषाः ॥ रभराभस्ये ॥ इलभषप्राप्तौ ॥ घंजपरिघंगे ॥ हृदपुरीषोत्सर्गे ॥
॥ १५ ॥ रभादयश्चत्वारोऽनुदात्ताश्चतुर्दात्तेत आत्मनेभाषाः ॥ त्रिषिदाश्च केश
 दे ॥ उदात्ताश्चतुर्दात्तेतपरस्मैपदी ॥ स्कन्दिर्गतिशोषणयोः ॥ यभमैधुने ॥ ए
 मप्रहत्वेशदेच ॥ गम्लृम्लृगतो ॥ यमउपरमे ॥ तपसंतापे ॥ त्यजहानौ ॥ यज
 स्वंजे ॥ दृशिरप्रेक्षणे ॥ दंशदशने ॥ कृषविलेखने ॥ दहभस्मीकरणे ॥ मिहमे
 चने ॥ स्कंदादय उदात्ता उदात्तेतः परस्मैभाषाः ॥ कितनिवासे ॥ रोगापयनेच ॥ **॥ रामः ॥**
 उदात्तः परस्मैपदी ॥ दानखंडने ॥ शानतजने ॥ उदात्तोऽस्वरितेतौ उभयतोभा **॥ १५ ॥**

भाषौ ॥ इपचसपाके ॥ षचसमवाये ॥ भजसेवायाम् ॥ रंजरागे ॥ शपआकोशे ॥ त्रिष
 दीप्तौ ॥ यजदेवपूजासंगतिकरणादानेषु ॥ इवषीजसन्ताने ॥ अयंछेदनेपि ॥ वह
 प्रापसो ॥ पचादयोऽनुदात्ताः स्वरितेतः ॥ सचतिस्त्वेदात्त उभयतोभा ॥ वसानिवा
 से ॥ अनुदात्त उदात्तेतपरस्मैपदी ॥ वेजतत्तुसंताने ॥ येऽसंवरणे ॥ हेऽस्पृहायाम्
 शदेच ॥ वेजादयेऽनुदात्ता उभयतोभाषा ॥ वदथक्तायां वावि ॥ इओश्चिगति
 हृद्योः ॥ वृत् ॥ अयंवदतिश्च उदात्तो परस्मैभाषौ ॥ इतिशपविकरणाभ्यादयः
 समाप्ताः ॥ अदभक्षणे ॥ हनहिंसागत्योः ॥ अदिहनी अनुदात्ताश्चतुर्दात्तेतौ पर

॥धा.पा०॥

॥१६॥

स्मैपरिनौ ॥ द्विषअप्रीतौ ॥ इहप्रशरणो ॥ दिहउपचये ॥ लिहआस्वादने ॥ द्विषादयोनु
दात्ताः स्वरितेतउभयतोभाषाः ॥ वक्षिऊच्यक्तायांवावि ॥ अयंदर्शनेपि ॥ उदात्तो
नुदात्तेतआत्मनेपदी ॥ ईरगतौ कंपनेच ॥ ईउस्तुतौ ॥ ईशारे श्रव्ये ॥ आसउपवेशने
आऊशाभुइछायाम् ॥ वसआच्छादने ॥ कसिगतिशासनयोः ॥ कसइत्येके ॥ क
शइत्ये ॥ णिसिचुंवने ॥ णिजिभुदौ ॥ शिजिअथक्तेशब्दे ॥ पिजिवरौ ॥ संपवे
नेइत्येके ॥ उभयत्रेत्ये ॥ अवयवेइत्यपरे ॥ अवक्तेशब्दइतीतरे ॥ पृजिइत्ये
के ॥ हजीवर्जने ॥ इदिदित्ये ॥ पृवीसंपर्वने ॥ इरादयउदात्ताअनुदात्तेतआत्म

॥रामः॥

॥१६॥

नेभाषाः ॥ इहप्रशरणो ॥ दिहउपचये ॥ लिहआस्वादने ॥ द्विषादयोनु
दात्ताः स्वरितेतउभयतोभाषाः ॥ वक्षिऊच्यक्तायांवावि ॥ अयंदर्शनेपि ॥ उदात्तो
नुदात्तेतआत्मनेपदी ॥ ईरगतौ कंपनेच ॥ ईउस्तुतौ ॥ ईशारे श्रव्ये ॥ आसउपवेशने
आऊशाभुइछायाम् ॥ वसआच्छादने ॥ कसिगतिशासनयोः ॥ कसइत्येके ॥ क
शइत्ये ॥ णिसिचुंवने ॥ णिजिभुदौ ॥ शिजिअथक्तेशब्दे ॥ पिजिवरौ ॥ संपवे
नेइत्येके ॥ उभयत्रेत्ये ॥ अवयवेइत्यपरे ॥ अवक्तेशब्दइतीतरे ॥ पृजिइत्ये
के ॥ हजीवर्जने ॥ इदिदित्ये ॥ पृवीसंपर्वने ॥ इरादयउदात्ताअनुदात्तेतआत्म

॥धा० पा०॥ शौवे॥ आपाके॥ शक्रसायांगतौ॥ आभक्षयो॥ पारक्षरौ॥ दाने॥ ला आदा
 ॥७॥ ने॥ दानेचेत्येके॥ दासवने॥ रघ्याप्रकथने॥ प्राप्तरगो॥ मामाने॥ ववपरिभाष
 गो॥ इत्यभूतयोनुदात्ताउदात्तेतः परस्मैभाषाः॥ इत्वात्मनेपदी॥ विदशा
 ने॥ असभुवि॥ मृशुद्धौ॥ रुदिनश्चविमोचने॥ विदादयउदात्ताउदात्तेतः
 परस्मैभाषाः॥ निघण्ये॥ अनुदात्तेतउदात्तेतपरस्मैपदी॥ श्वसप्राणाने॥
 अनव॥ जक्षभक्षहसनयोः॥ इत्॥ जाग्रनिद्राक्षये॥ दरिद्रादुर्गतौ॥ चकास्त् ॥रामः॥
 दीक्षौ॥ शाशुअनुशिष्टौ॥ श्वसादयउदात्ताउदात्तेतः परस्मैभाषाः॥ दीधीउ ॥७॥

दीप्तिदेवनयोः॥ वेवीर्द्ध्वेतिनातुल्ये॥ अनुदात्तावात्मनेपदिनौ॥ पससक्ति
 स्वप्ने॥ सस्तइत्येके॥ वशकान्तौ॥ पसादयउदात्ताउदात्तेतः परस्मैभाषाः
 ॥चर्करीतंव॥ ऊर्द्ध अपनयने॥ अनुदात्तआत्मनेभाषः॥ इतिबुग्विकरणा
 अदादयः॥ ऊदानादनयोः॥ आदानेचेत्येके॥ जिभीभये॥ ह्रीलज्जो॥ उ
 होत्यादयोनुदात्ताः उदात्तेतपरस्मैभाषाः॥ दृपालनपूरणयोः॥ दृइतिके
 वित॥ उदात्तः परस्मैभाषः॥ इभृधारणपोषणयोः॥ अनुदात्तउभयतो
 भाषः॥ माऊमानेशब्देच॥ अनुदात्तआत्मनेपदी॥ ओहाऊगतौ॥ अनुदा

॥ धा. पा. ॥ तत्र आत्मनेपदी ॥ ओहाकत्यागे ॥ अनुदात्तः परस्मैपदी ॥ उदात्ताने ॥ उधात्त
 ॥ १८ ॥ धारणापोषणयोः ॥ अनुदात्तौ उभयतोभाषौ ॥ निजिनशोचपोषणयोः ॥ विजि
 रृथक्मावे ॥ विष्णुयात्रौ ॥ निजादयः स्वरिते तोनुदात्ता उभयतोभाषः ॥ घृक्षर
 गारीश्वोः ॥ ह्रस्वस्य करणो ॥ ऋसृगतौ ॥ घृमप्रभृतयोः उदात्ताः परस्मैभाषाः ॥
 भषत्तर्त्तनरीश्वोः ॥ उदात्त उदात्ते परस्मैपदी ॥ किजाने ॥ अनुदात्तः परस्मैभाषः ॥
 नुरावरणो ॥ धिषशब्दे ॥ धनधान्ये ॥ जनजनने ॥ नुरादय उदात्ता उदात्ते तः पर
 स्मैभाषाः ॥ गालुतौ ॥ अनुदात्तः परस्मैभाषः ॥ घृप्रभृतय एकादशश्चंद्रसिद्धय ॥ १८ ॥

तिभाषामपि चन्द्रसिद्धयः ॥ दृतर ॥ इति श्रुविकरणाजुहोत्यादयः ॥ दिवुकीडावि
 जिगीषा व्यवहारयुतिस्तुतिमोदमदस्वप्नकान्तिगतिषु ॥ विवृतनुसन्ताने ॥
 स्त्रिवृगतिशोषणयोः ॥ छिवुनिरसने ॥ सुमुअदने ॥ आदानइत्येके ॥ अद
 र्शनइत्यपरे ॥ स्त्रमुनिरसने ॥ ऋसृद्वारगारीश्वोः ॥ व्युषदाहे ॥ सुषव ॥ नृतीग
 वविक्षेपे ॥ वसीउद्देगे ॥ कथपूतीभावे ॥ पुथहिंसायाम् ॥ गुधपरिवेष्टने ॥ क्षि
 पप्ररणो ॥ पुष्यविकसने ॥ तिमहिमहीमआद्रीभावे ॥ व्रीउवोदने लज्जायाम्
 इषगतौ ॥ षहृषुहृक्कार्ये ॥ नृषमृषवयोहानौ ॥ दिवादय उदात्ता उदात्ते तः

तौ

॥ धा० पा० ॥

॥ १९ ॥

सिपिवर्जपास्मैभाषीः पूडः प्राणिप्रसवे ॥ इडः परितापे ॥ आत्मनेभाषावरात्तो
दीडः क्षये ॥ डीडः विहायसागतौ ॥ धीडः आधारे ॥ मीडः हिंसायाम् ॥ रीडः प्रसवरो
लीडः श्लेषरो ॥ त्रीडः वृणोत्यर्थे ॥ हत ॥ स्वादय ओदितः ॥ पीडः पाने ॥ माडः
माने ॥ ईडः गतौ ॥ प्रीडः प्रीणने ॥ दीडः अदय आत्मनेपदिनो डीडः वर्जमनुदात्ताः
शोतनूकारो ॥ धो छेदने ॥ षो न्तकर्मणि ॥ रो अवखडने ॥ श्यतिप्रभृतयो नु
दात्ताः परस्मैभाषाः ॥ जनी प्रादुर्भावे ॥ दीपी दीप्तौ ॥ पूरी आप्यायने ॥ तूरी गति ॥ सम ॥
त्तरा हिंसनयोः ॥ धूरी शूरी हिंसागत्योः ॥ धूरी शूरी हिंसावयोहान्योः ॥ श्री हिं ॥ १९ ॥

सात्तमनयोः ॥ चूरी दाहे ॥ तपरे श्वर्ये वा ॥ हतुवरगो ॥ वाहतु इत्येके ॥ किश उपतापे
काश्वरीप्तौ ॥ वाश्वरादे ॥ जन्मादय उदात्ता अनुदात्ते तस्तिपिवर्ज आत्मनेभाषाः ॥
षुषति ति क्षायाम् ॥ ईशु चिरप्रतिभावे ॥ उदात्तो स्वरिते तावुभयतो भाषौ ॥ णहवं
धने ॥ रंजरागे ॥ शप आकोशे ॥ णहादय स्वयो नुदात्ताः स्वरिते त उभयतो भाषाः ॥ प
दगतौ ॥ खिददैद्ये ॥ विदसत्रायाम् ॥ बुध अवगमने ॥ युध संप्रहारे ॥ अनोरुधका
मे ॥ अण प्राणने ॥ अन इत्येके ॥ मन ज्ञाने ॥ युज समाधौ ॥ सृज विसर्गे ॥ लिश अ
त्पीभावे ॥ पदादयो उदात्ता अनुदात्ते तोल्यतिवर्जमात्मनेभाषाः ॥ राधो कर्मका

॥धा. पा.॥ हृद्वावेव ॥ व्यधताउने ॥ पुषपुष्टौ ॥ शुषशोषणो ॥ तुषप्रीतौ ॥ दुषवेकृत्ये ॥ श्लिष
 ॥२०॥ आलिंगने ॥ शकविभाषितोमर्षणो ॥ जिघ्रिदागात्रप्रक्षरणो ॥ कुधकोपे ॥ शुधवु
 भुक्षायाम् ॥ शुधशोचे ॥ विधुसंग्रहौ ॥ राधादयोनुदात्ताउदात्तेतः शक्तिरुदात्तः
 परस्मैभाषाः ॥ रधहिंसासंग्रह्योऽः ॥ राशअर्दशने ॥ उदात्तानुदात्तेतौपरस्मैभा
 षौ ॥ तपप्रीउने ॥ दपहर्षमोहनयोः ॥ अनुदात्तानुदात्तेतौपरस्मैभाषौ ॥ दुहजिघा
 सायाम् ॥ मुहवेचित्ये ॥ सुहउद्गिरणो ॥ स्निहप्रीतौ ॥ वृत् ॥ शमुउपशमे ॥ तमुकांक्षा ॥ रामः ॥
 क्षायाम् ॥ दमुउपशमे ॥ अमुतपसिखेदेव ॥ भ्रमुअनवस्थाने ॥ क्षमृक्षहने ॥ क्त ॥२०॥

मुक्षाने ॥ मदीर्घे ॥ वृत् ॥ अमुक्षेपणो ॥ यमुप्रयत्ने ॥ जमुमोक्षणो ॥ तमुउपक्षये ॥
 दमुच ॥ वमुस्तंभे ॥ व्युषविभागे ॥ व्युसइत्यन्ये ॥ उसइत्यपरे ॥ लुषदाहे ॥ विसप्रेरणो
 कससंश्लेषने ॥ उसउत्सर्गे ॥ मुखमंडने ॥ मसीपरिणामे ॥ समीइत्येके ॥ लुटविलो
 उने ॥ उचसमवाये ॥ भ्रभुभ्रंश्रअधःपतने ॥ वृशवरणो ॥ कृशतनूकरणो ॥ जितृष
 पिपासायाम् ॥ हृषतुष्टौ ॥ रुषहिंसायाम् ॥ डिपक्षेपे ॥ कपकोधे ॥ गुपयाकुलते
 युपुरुपुलुपुविमोहने ॥ लुभगार्थ्ये ॥ शुभसंचलने ॥ राभतुभहिंसायाम् ॥ स्निहआ
 र्दीभावे ॥ जिमिदास्नेहने ॥ जिघ्रिदास्नेहनमोचनयोः ॥ अधुवृष्टौ ॥ गृधुअभिकाक्षा

॥ धा० पा० ॥

॥ २१ ॥

यास्य हृदयः ॥ दुहादय उदात्ता उदात्तेतः परस्मैभाषाः ॥ इति श्यन विकरणादिवा
यः ॥ ॥ पुत्र अभिशवे ॥ पित्र वंधने ॥ शिञ्ज निशाने ॥ इमिञ्ज प्रक्षेपणे ॥ विञ्ज वयने
स्तञ्ज आवादाने ॥ रुञ्ज हिंसायायाम् ॥ हञ्ज संवरणे ॥ धुञ्ज कंपने ॥ धृञ्ज इत्येके ॥ स्वाद
यो नुदात्ता उभयतोभाषाः ॥ कृञ्ज वर्जमुदात्ताः ॥ दुदु उपतापे ॥ हिगितौ वदौ च ॥ घृ
प्रीतौ ॥ स्पृप्रीतिपालनयोः ॥ प्रीतिचलनयोरित्यन्ये ॥ स्मृइत्येके ॥ इनीत्यादयो
नुदात्ताः परस्मैभाषाः ॥ आह्वयात्तौ ॥ शक्नुशक्तौ ॥ राधसाधसंमिद्धौ ॥ उदात्तेतानु
दात्ताः परस्मैभाषाः ॥ अश्रुयात्तौ ॥ संघाते च ॥ धिआस्कन्दने ॥ उदात्तावनुदात्तेता

॥ रामः ॥

॥ २१ ॥

वात्मनेभाषौ ॥ तिकतिगव ॥ वध हिंसायाम् ॥ जिहृषा प्रागल्भे ॥ दमुदंभने ॥ अधु
वदौ ॥ तपप्रीणने ॥ हृन्दसि ॥ अह्वयात्तौ ॥ दयघातने ॥ पालने च ॥ वमुभक्षणे ॥ इत्येके
रिषिचिरिजिरिदाश्च हिंसायाम् ॥ क्षिभाषायामित्येके ॥ अक्षिइत्यजादिरेक एवान्ये
हृत् ॥ अनुदात्ता उदात्तेतः परस्मैभाषाः ॥ इति श्यु विकरणात्वादयः ॥ तदव्यथने ॥ लुद
प्रेरणे ॥ दिश अतिसर्जने ॥ भस्जपाके ॥ क्षिपप्रेरणे ॥ कषविलेखने ॥ नुदादयो नुदा
त्ताः स्वरिते तः उभयपक्षितः ॥ अविगितौ ॥ उदात्त उदात्तेत परस्मैपदी ॥ जुषीप्रीतिसेव
ने ॥ ओविजीभयसंचनलयोः ॥ ओलजी ओलस्ती जीउने ॥ जुषादय उदात्ता अनुदा

॥धा.पा॥

॥२३॥

त्रेत आत्मनेभाषाः ॥ ओत्रश्रुद्धेदने ॥ त्यवयाजीकरणो ॥ उच्छिउंछे ॥ उच्छीविवा
से ॥ सधगतीन्द्रियप्रलयमूर्तिभावेषु ॥ मिछउत्केशे ॥ जर्जरुर्वर्षपरिभाषण
भसनयोः ॥ त्वचसंवरणो ॥ अवस्तुतो ॥ उञ्जआर्जवे ॥ उरुउत्सर्गे ॥ लुभविमोह
ने ॥ रिफकत्थनयुद्धनिंदाहिंसादानेषु ॥ रिहइत्येके ॥ तपतंफतप्तौ ॥ दावपिहि
तीयांताइत्यन्ये ॥ तपतंपतुंफतुफहिंसायाम् ॥ तपटंफउत्केशे ॥ प्रथमोद्विती
मोतइत्येके ॥ सफअंफहिंसायाम् ॥ युफयुंफग्रन्थे ॥ उभउंभपूरणो ॥ शुभश्रु ॥ समु ॥
भशोधनार्थे ॥ दभीग्रन्थे ॥ दभीग्रन्थे ॥ रतीहिंसाग्रन्थनयोः ॥ विधविधाने ॥ ॥२३॥

जुउगतौ ॥ जुनइत्येके ॥ मुखमण्डने ॥ मउसुखने ॥ पृणाप्रीणने ॥ हणव ॥ मृणा
हिंसायाम् ॥ तुणकोटिल्ये ॥ पुणकर्मणीश्रुमे ॥ मुणप्रतिज्ञाने ॥ कुणशब्दोप
कराणयोः ॥ अनगतौ ॥ दुणाहिंसागतिकोटिल्येषु ॥ घुणघुर्णभ्रमणे ॥ पुरे
श्वर्यरीश्वोः ॥ कुरशब्दे ॥ खुरच्छेदने ॥ मुरवेष्टने ॥ भुरविलेखने ॥ घुरभीमार्थ
शब्दयोः ॥ पुरअग्रगमने ॥ हहउद्यमने ॥ पवर्गीयादिरित्यन्ये ॥ तहस्तहृत्तहृत्हिं
सार्थाः ॥ ईषइष्टायाम् ॥ मिषस्पृष्टायाम् ॥ किल श्वेत्यकीउनयोः ॥ तिलस्नेहने
विलवमने ॥ चलविलमने ॥ इलस्वप्ननेक्षणयोः ॥ विलसंवरणो ॥ विलभेदने

॥ धा. पा. ॥ गिलगहने ॥ हिलभावकरगो ॥ शिलषिलउंछे ॥ मिलश्लेषगो ॥ लिखअक्षरवि
 ॥ २३ ॥ न्यासे ॥ कुरकोरिल्ये ॥ पुरसंश्लेषगो ॥ कुचसंकोचने ॥ गुजशब्दे ॥ गुडरक्षायाम्
 उपक्षेपे ॥ धुरछेदने ॥ सुरविकसने ॥ मुरआक्षेपमरणयोः ॥ अरछेदने ॥ नुदक
 लहकर्मणि ॥ बुधुरछेदने ॥ सुउबंधने ॥ कउमदे ॥ लुठसंश्लेषगो ॥ लुउइत्ये
 के ॥ कउधनत्वे ॥ कुउवात्ये ॥ पुउउत्सर्गे ॥ घुदप्रतीघाते ॥ तुउतोउने ॥ थुउस्फु
 उसंवरगो ॥ खुउधुउइत्येके ॥ स्फुरस्फुलसंचलने ॥ स्फुरस्फुरगो ॥ स्फुलसंचल ॥ राम ॥
 ने ॥ चित् ॥ स्फुउतुउसंवरगो ॥ कुउभुउनिमज्जनइत्येके ॥ दृश्नादयोउदात्ता ॥ ॥ २३ ॥

षो२

दातेतः परस्मैभाषाः ॥ गुरीउद्यमने ॥ उदात्तोनुदात्तेदात्मनेपदी ॥ एलवने ॥ ध्रुविधनने
 अयंपूर्वश्रोदात्तः परस्मैपदी ॥ गुपरीत्सर्गे ॥ ध्रुगतिस्मैर्ययोः ॥ ध्रुवइत्येके ॥ अयंगुव
 तिश्चानुदात्तौ परस्मैपदिनौ ॥ कउ. शब्दे ॥ दीर्घातइतिकेयदादयः ॥ ह्रस्वान्तइतिइ
 ति न्यासकारः ॥ इतः ॥ उदात्तआत्मनेपदी ॥ इउ. व्यायामे ॥ मृङ्गागत्यागे ॥ अनुदा
 तौ आत्मनेभाषौ ॥ रिपिगतौ ॥ धिधारगो ॥ सिनिवासगत्योः ॥ रिव्यन्यादयोनु
 दात्ताः परस्मैभाषां ॥ पुप्रेरणो ॥ कृविक्षेपे ॥ मृनिगरगो ॥ उदात्ताः परस्मैभाषाः ॥
 इउ. आधारे ॥ इउ. अनवस्थाने ॥ अनुदात्तावात्मनेभाषौ ॥ प्रछेदीप्तायासा इतः

॥ धा. पा. ॥ सजविमर्गे ॥ इमस्मोभुदौ ॥ रुजोभंजे ॥ भुजोकोरिल्ये ॥ छुपस्यर्शे ॥ रुशरिशहिंसा
॥ २४ ॥ याम् ॥ लिशगतौ ॥ स्पशमंस्पर्शने ॥ विछगत्तौ ॥ विशप्रवेशने ॥ मशआमर्दने ॥
 एदप्रेरणो ॥ षड्विशरागागत्यवसादनेषु ॥ षड्लशातने ॥ पुश्चादयोनुदात्ताउ
 दात्तेतः परस्मैभाषाः ॥ विच्छिस्तदात्तः ॥ मिलसंगमे ॥ उदात्तस्वरिते उभयतोभाषः
 मुल्लमोक्षगो ॥ लुप्लछेदने ॥ विद्वल्लामे ॥ लिपउपदेहे ॥ विचक्षरणो ॥ मुचाद
 योनुदात्ताः स्वरिते त उभयतोभाषाः ॥ कृतीछेदने ॥ उदात्त उदात्तेत परस्मैपदी ॥ **॥ राम ८ ॥**
 विदपरिधाते ॥ अनुदात्त उदात्ते परस्मैपदी ॥ पशअवयवे ॥ उदात्त उदात्ते परस्मै **॥ २४ ॥**

पदी ॥ इत ॥ इतिशविकरणास्तुदादयः ॥ रुधिरआवरणो ॥ भिदिनविदारगो ॥
 छिदिर्देधीकरणो ॥ रिचिरविरेचने ॥ विचिरपृथग्भावे ॥ भुदिरसंपेषणो ॥ भुजिर्योगे
 रुधादयोनुदात्ताः स्वरिते त उभयतोभाषाः ॥ उच्छिदिर्द्रीप्तिदेवनयोः ॥ उच्छिदिर्हिंसा
 नादयोः ॥ छुदित्ती उदात्तो स्वरिते ता उभयतोभाषो ॥ कृतीवेष्टने ॥ उदात्त उदात्ते
 त परस्मैपदी ॥ जिडन्धीदीप्तौ ॥ उदात्तोनुदात्तेतात्मनेपदी ॥ खिददेन्ये ॥ विदविचा
 रणो ॥ खिदि विदी अनुदात्तानुदात्तेतावात्मनेभाषो ॥ शिष्टविशेषगो ॥ पिष्लसंज्ञ
 र्गानि ॥ भंजो आमर्दने ॥ भुजपालना व्यवहारयोः ॥ शिषादयोनुदात्ता उदात्तेतः प

॥ धा. पा. ॥ ॥ २५ ॥
 ॥ स्मैभाषाः ॥ तदहिमिहिंसायाम् ॥ उंदीक्रेदने ॥ अंयुयत्तीषक्षकान्तिगतिषु ॥ तं
 संकोचने ॥ ओविजीभयसंचलनयोः ॥ हजीवर्जने ॥ एवीसंपर्के ॥ तदादयउदात्तः
 परस्मैभाषाः ॥ इति ॥ इतिस्वविकरणासुधादयः ॥ ॥ तनुविस्तारे ॥ षण्णुदाने ॥ क्ष
 एहिंसायाम् ॥ सिण्च ॥ मणुगतौ ॥ तण्णुअदने ॥ घण्णरीसौ ॥ तनादयउदात्ताः
 स्वरिते तउभयतोभाषाः ॥ वनुयाचने ॥ मनुअवबोधने ॥ उदात्तावनुदानेतावा
 लनेभाषौ ॥ उहृञ्करणौ ॥ अनुदात्तउभयतोभाषा ॥ इति ॥ इतिउविकरणात् ॥ रामः ॥
 तनादयः ॥ उकिञ्दयविनिमये ॥ प्रीत्तर्पणोकान्तौ वा ॥ अत्रपाके ॥ मीञ्हि ॥ ॥ २५ ॥

सायाम् ॥ विञ्बंधने ॥ लुञ्ज आप्रवरणौ ॥ युञ्बंधने ॥ अदादयोनुदात्तउभयतोभाषाः
 कुञ्जशब्दे ॥ दुञ्जहिंसायाम् ॥ पूञ्जपवने ॥ लूञ्छेदने ॥ स्तुञ्जआच्छादने ॥ हृञ्जहिंसा
 याम् ॥ हृञ्जवरणौ ॥ भरणौ इत्येके ॥ धृञ्कंपने ॥ कुञ्जादयउभयतोभाषाः ॥ शृहिं
 सायाम् ॥ हृपालनप्रणायोः ॥ हृवरणौ ॥ भरणौ इत्येके ॥ भृञ्जर्तने ॥ भरणौ येके
 मृहिंसायाम् ॥ हृविदारणौ ॥ जृवयो हानौ ॥ मृइत्येके ॥ धृइत्यन्ये ॥ नृनये ॥ हृ
 हिंसायाम् ॥ मृगतौ ॥ मृशब्दे ॥ शृणातिप्रभितयउदात्ताः परस्मैभाषाः ॥ ज्यावयो
 हानौ ॥ रीगतिरेषयोः ॥ लीश्लेषणौ ॥ वीवरणौ ॥ व्रीवरणौ ॥ व्रीगतौ ॥ इति ॥ ॥ व्रीव

॥धा.पा॥ रगो॥भ्रीभये॥भरगोइत्येके॥सीर्षहिंसायाम्॥ज्ञाअवबोधने॥बंधबंधने॥आर
॥२६॥ योनुदात्ताःपरस्मैभाषाः॥इडसंभक्तौ॥उदात्तआत्मनेपदी॥अंथविमोचनप्र
 तिहर्षयोः॥मंथविलोउने॥अंथग्रंथसंदर्भे॥कुंथसंश्लेषणो॥संक्लेशेइत्येके
 कथेतिदुर्गः॥मृदक्षोदे॥मृडच॥अयंसुरवेपि॥गुधरोषे॥कृषनिष्कर्षे॥क्षुत्स
 मंचलने॥गामतुभहिंसायाम्॥क्लिश्नविबोधने॥अशभोजने॥उध्रसउंछे॥
 उकारइत्येके॥इषआभीक्ष्णो॥विषविप्रयोगे॥पुषसुषस्नेहनसेवनप्ररगोषु॥
 पुषपुष्टौ॥पुषस्तेये॥खवभृतप्राडुभौवे॥खवइत्येके॥हिटव॥अंधादयउदात्ता

॥राम४॥

॥२६॥

उदात्तेतःपरस्मैभाषाः॥ग्रहउपादाने॥उदात्तःस्वरितिदुभयतोभाषः॥इत॥इतिश्चा
 विकरणाच्चादयः॥॥चुरस्तेये॥वितिस्मृत्याम्॥यत्रिसंकोचने॥स्फुडिपरिहासे
 स्फुटिइत्यपि॥लक्षअदर्शनांकनयोः॥कुडिअदृतभाषणो॥लउउपसेवायाम्॥
 मिदस्नेहने॥ओलडिउत्सेपे॥ओकारइइत्येके॥उलडिइत्येके॥जलअपवा
 रगो॥लजइत्येके॥पीउअवगाहने॥नटअवस्यन्दने॥अथप्रयत्ने॥प्रस्थानइ
 त्येके॥वधसंयमने॥बंधइत्येके॥दृष्टरगो॥ऊर्जवलप्राणानयोः॥पक्षपरिश्रमे॥
 वर्णावर्णाप्रेरणो॥वर्णवर्णनेइत्येके॥प्रथप्रख्याने॥पृथप्रख्यानेपथइत्येके॥पंव

॥धा०पा०॥

॥२०॥

नु३

संवन्धने॥शंवच॥सांवइत्येके॥भक्षअदने॥कृदछेदनभर्त्सनयोः॥पूरागाइत्येके॥
पुदवृदअल्पीभावे॥अदपुदअनादरे॥लुंठस्तेये॥शठश्वठअसंस्कारगत्योः॥श्वधी
त्येके॥जिपिजिहिंसावलादाननिकेतनेषु॥वुजपिवेतिकेचित्॥लजिलुजिड
त्येके॥पिसगतौ॥धांतसामप्रयोगे॥श्वल्कवल्कपरिभाषणो॥स्निहस्नेहने॥
स्फिरइत्येके॥स्मिरअनादरे॥ष्मिऊइत्येके॥लिषश्लेषणो॥पथिगतौ॥पिष
कृदने॥छदिसंवरणो॥श्रगादाने॥तउआधाते॥खउखडिकडिभेदने॥कडिर
क्षणो॥गुडिवेष्टने॥रक्षगाइत्येके॥करीत्यन्ते॥गुरीत्यपरे॥खुडिखंडने॥वडि

॥रामः॥

॥२१॥

माजने॥वटीतिकेचित्॥मडिभूषायाम्॥हर्षव॥भडिकल्याणो॥छर्दवमने॥पुस्त
वुस्तआदरानादरयोः॥बुदसंवेदने॥नकधकनाशने॥चक्कचुकथथने॥क्षलशो
चकर्मणि॥तलप्रतिष्ठायाम्॥तुलउन्मादे॥उलक्षेपे॥पुलमहत्वे॥बुलसमुच्छा
ये॥मूलरोहणो॥कलविलक्षेपे॥विलभेदने॥तिलस्नेहने॥चलभृतौ॥पालरक्ष
णो॥लृषहिंसायाम्॥श्रुत्वमाने॥श्रुपमानेइत्येके॥बुदछेदने॥मुदसंवरणो
पडिपसिनाशने॥वर्जमार्गसंस्कारगत्योः॥श्रुल्कअतिसर्जने॥चपिगत्यांक्षपि
क्षात्यां॥क्षजिह्वजुजीवने॥श्वर्तगत्यां॥श्वभ्रव॥ज्ञपमिष॥यमपरिवेषणो॥चह

॥धा-पा-॥

॥२८॥

परिकल्कने॥वयइत्येके॥रहत्यागे॥वलप्रागाने॥वित्रवयने॥नान्येमितोऽह
तौ॥घटचलने॥मुस्तसंघाते॥खट्संवरणे॥षट्स्फिदुविहिंसायाम्॥पूलसंघा
ते॥प्ररोत्येके॥पुरोत्यये॥पुंसि अभिवर्द्धने॥टकिबंधने॥धूमकांतिकरणे॥मृ
ईन्यांतरइत्येके॥तालव्यांतरइत्यपरे॥कीटवर्णे॥वृणसंकोचने॥पूजप्रजायाम्॥
अर्कस्तवने॥तपनइत्येके॥शुभआलस्ये॥शुभिशोषणे॥जुउप्रेरणे॥गर्जमा
र्जशब्दार्थे॥मर्वच॥घप्रस्रवणे॥पविविस्तारवचने॥तिजनिशाने॥कृतसं॥॥रामः॥
शब्द॥वर्द्धधेदनप्राणयोः॥कुविच्छादने॥कुभिइत्येके॥लुवितुविश्रदर्शने॥अ॥॥२९॥
ने१
२स्त्रावणेइत्येके॥

दनइत्येके॥हृपयक्तायांवाचि॥कृपइत्येके॥रुटइत्येके॥भूमवर्हहिंसायाम्॥
पिडिसंघाते॥रुषरोषे॥चुटिच्छेदने॥इलप्रेरणे॥म्लच्छस्त्रेच्छने॥म्लेच्छअव्यक्ता
यांवाचि॥उपक्षेपे॥केचिदिहगर्हगर्जशब्दे॥गर्धअभिकांशायाम्॥इतिप
ठन्ति॥गुदपूर्वनिकेतने॥जमिरक्षणो॥मोक्षणादितिकेचित्॥ईउल्लुतौ॥जमु
हिंसायाम्॥हृपसमुच्चाये॥आकुस्मादात्मनेपदिनः॥वितसंवेतने॥दिशिदं
शने॥दसिदर्शनदंशनयोः॥दसेत्येके॥उपडिपसंघाते॥तत्रिकुटुंबधारणे॥
मत्रिगुप्तपरिभाषणे॥स्पशग्रहणसंश्लेषणयोः॥तर्जभत्ससंतर्जने॥वस्तुग

॥ धा. पा. ॥ भ्रमर्दने ॥ विकहिंसायाम् ॥ हिक्केत्यन्ये ॥ निष्कपरिणामे ॥ ललईसायाम् ॥ कृष्ण
 ॥ २७ ॥ संकोचने ॥ लृणापूरणे ॥ भृगाआशाविशंकयोः ॥ शट्भाधायाम् ॥ यक्षप्रजाया
 म् ॥ स्थमवितर्के ॥ गूरुघमने ॥ शमलक्षआलोचने ॥ कुत्सअवक्षेपणे ॥ त्रुष्टे
 दने ॥ कटइत्येके ॥ गलस्रवणे ॥ भलआमंडने ॥ कृष्णामदाने ॥ कृष्णप्रदा
 ने ॥ अवसादनइत्येके ॥ कटप्रतापने ॥ कुट्टितिकेचित् ॥ वंजुप्रलंभने ॥ वृषशक्ति
 बंधने ॥ मदत्प्रियोगे ॥ दिवुपरिहृजने ॥ गविज्ञाने ॥ विदवेतनारख्याननिवासे ॥ समः ॥
 पु ॥ मनस्तंभे ॥ युजुगुप्सायाम् ॥ कुम्भनाम्नोवा ॥ चर्वअध्ययने ॥ बुक्कभाषणे ॥ २८ ॥

शब्दउपसर्गादविकारेव ॥ अनुपसर्गाच्च ॥ कणानिमिलने ॥ जभिनाशने ॥ प्र
 दक्षरणे ॥ जसुताउने ॥ पशबंधने ॥ अमरोगे ॥ चटस्फुटभेदने ॥ घटसंघाते ॥
 हंत्यर्थाश्च ॥ दिवुमर्दने ॥ अर्जप्रतियत्ने ॥ युषिन्विशब्दने ॥ आऊकुंदसात
 त्ये ॥ लसशिल्पयोगे ॥ तसिभूषअलंकारे ॥ अर्हप्रजायाम् ॥ ज्ञानियोगे ॥ भ
 जविआगाने ॥ श्रधुप्रसहने ॥ यतनिकारोपकारयोः ॥ मोदनेव ॥ वसस्नेहवे
 दापहरणेषु ॥ वरसंचये ॥ व्युहसने ॥ सहनेत्येके ॥ व्युसइत्येके ॥ भुवोकल्क
 ने ॥ रूपेश्च ॥ स्कलगआस्वादने ॥ रघइत्येके ॥ रगेत्यन्ये ॥ अंबुविशेषणे ॥

॥ धा. पा. ॥ लिगीचित्रीकरणो ॥ मुदसंमर्गो ॥ वसधारणो ॥ ग्रहणाइत्येके ॥ वारणाइत्येके ॥ उग्रसं
॥ ३० ॥ उकारइत्येके ॥ मुचमोचने ॥ आस्वदः सकर्मकात् ॥ यमग्रहणो ॥ पुषधारणो ॥
 लविदारणो ॥ पटमुरलुट तुजिमिजिपिजिलुजिभजिलघिवमिंकुसिदसिकशिघ
 रघटिहहिवह्वह्वपधूपविह्वीवपुथलोकलोच ॥ रादकूपतर्कह्वपुभाषा
 योः ॥ रुद्रअजिलजिदशिभृशिरुशिशीकनटपुटिजुचिरघिलघिअहिरहिवहिम
 हिव ॥ लडितनव ॥ पुरीआथायने ॥ रुजहिंसायाम् ॥ घदआस्वादने ॥ स्वादइत्येके ॥ **रामः ॥**
 आहवाह् ॥ मुजष्टवसंयमने ॥ अर्चपूजायाम् ॥ घदमर्षणो ॥ ईरक्षेपे ॥ लीद्रविक **॥ ३१ ॥**

पिसि

रणो ॥ हजीवर्जने ॥ हज्रआवरणो ॥ नवयोहानो ॥ जिव ॥ रिचवियोजनसंपर्वनयोः
 शिषअसर्वोपयोगे ॥ तपदाहे ॥ तपतप्तौ ॥ संदीपनइत्येके ॥ धृदीसंदीपने ॥ वृषष्टप
 पटपटपसंदीपनेइत्येके ॥ दृभीभये ॥ दमसंदर्भे ॥ अथमोक्षणो ॥ हिंसायामित्येके
 मीगतौ ॥ ग्रंथबंधने ॥ शीकआमर्षणो ॥ चीकव ॥ अर्दहिंसायाम् ॥ हिमिहिंसाया
 म् ॥ अर्दपूजायाम् ॥ आऊषदपद्यर्थे ॥ भुंधशोचकर्मणि ॥ छदअपवारणो ॥ स्व
 रितेत ॥ जुषपरितर्कणो ॥ परितर्पणाइत्येके ॥ धृज्रकंपने ॥ प्रीज्रतर्पणो ॥ अथग्रथ
 संदर्भे ॥ आहलंभने ॥ अयंस्वरितेदित्येके ॥ तनुअर्द्धोपकरणायोः ॥ उपसर्गाच्चदे

॥ धा. पा. ॥
॥ ३१ ॥

घोचनश्रद्धापेनयोरित्येके ॥ वरसंदेशवचने ॥ स्वरिते त ॥ अनुदात्येदित्येके ॥ वचप
रिभाषणो ॥ मानपूजायाम् ॥ भूषाप्रौ ॥ आत्मनेपदी ॥ गर्हविनिन्दने ॥ मार्गश्रन्वे
षणो ॥ कटिशोके ॥ मृज्जुशौचालंकारयोः ॥ मृषतिशायाम् ॥ स्वरिते त ॥ धृषप्रसह
ने ॥ इत्याध्वषीया ॥ कथवाक्यप्रबंधे ॥ एतदाद्योऽदन्ताः ॥ वरईसायाम् ॥ ग
णसंख्याने ॥ शठश्रवसम्यगवभाषणो ॥ पटवटगुंघे ॥ रहत्यागे ॥ स्तनगदीदेवश
दे ॥ पतगतौवा ॥ वादंतइत्येके ॥ पषश्रनुपसर्गात् ॥ स्वरआक्षेपे ॥ रवप्रतिथत्वे
कलगतौसंख्यानेच ॥ चट्परिकल्कने ॥ महपूजायाम् ॥ साररूपश्रथदौर्वत्ये

पृ४

॥ रामः ॥
॥ ३१ ॥

सुहृदसायाम् ॥ भामक्रोधे ॥ मूचपैश्रन्ये ॥ खेरभक्षणे ॥ खेडइत्यन्ये ॥ खोटइत्येके
क्षोटक्षये ॥ गोमउपलेपने ॥ कुमारकीडायाम् ॥ शीलउपधारणे ॥ सामसांत्वप्र
योगे ॥ वेलकालोपदेशे ॥ कालइतिपृथक्धातुरित्येके ॥ पल्पूललवनपवनयोः
वातसुखसेवनयोः ॥ गतिसेवनयोरित्येके ॥ गवेषमार्गणो ॥ वासउपसेवायाम्
निवासआध्यादने ॥ भाजपृथक्कर्मणि ॥ सभाजप्रीतिदर्शनयोः ॥ प्रीतिसेवन
योरित्यन्ये ॥ ऊनपरिहाने ॥ ध्वनशब्दे ॥ कूटपरितापे ॥ परिशहेइत्येके ॥ संकेत
कग्रामकुणगुणाचामंत्रणे ॥ केतश्रावणे ॥ निमंत्रणेच ॥ स्तेनवैर्ये ॥ आग

॥ धा. पा. ॥

॥ ३२ ॥

वर्षात्मनेपरिनः ॥ पदगतौ ॥ गृहग्रहणो ॥ मृगश्रन्वेषणो ॥ ऊहविस्मापने ॥ श्र
रवीरविकांतौ ॥ स्थूलपरिहृंहणो ॥ अर्थउयात्रायाम् ॥ संत्रसंतानक्रियायां ॥ ग
र्वमाने ॥ इत्यागर्वीयाः ॥ सूत्रवेष्टने ॥ विमोचनइत्यन्ये ॥ मूत्रप्रस्रवणो ॥ रू
क्षकासुष्ये ॥ पारतीरकर्मसमाप्तौ ॥ पुटसंसर्गे ॥ धेकदर्शने ॥ इत्येके ॥ कत्रशैत्ये
कर्तयेत्येके ॥ प्रातिपदिकादात्वर्थवज्रलमिष्टवम् ॥ तत्करोतितदावेष्टे ॥ ते
नातिक्रामति ॥ धातुरूपंच ॥ कर्तकरणादात्वर्थे ॥ वक्षदशने ॥ वित्रकरणो
कदाविद्दर्शने ॥ अंससमाधाते ॥ वटविभाजने ॥ लजप्रकाशने ॥ वटिलजिड

॥ गमः ॥

॥ ३२ ॥

प२

त्येके ॥ मिश्रसंपर्के ॥ संग्रामयुद्धे ॥ अनुदाने ॥ स्तोमश्लाघायाम् ॥ छिद्रकर्मभेदेने
॥ करणभेदेने ॥ इत्येके ॥ कर्णश्रुतिधातंतरमित्यपरे ॥ अंधदृष्ट्युंघाते ॥ उपसंहारइ
त्येके ॥ दंडदंडनिपातने ॥ अंकपदेलक्षणोच ॥ अंगच ॥ सुखदुःखतत्क्रियायाम्
रसआस्वादनलेहनयोः ॥ व्ययवित्तसमुत्सर्गे ॥ रूपरूपक्रियायाम् ॥ छेदद्वैधी
करणो ॥ छदअपवारणो ॥ इत्येके ॥ लाभप्रेरणो ॥ अगागात्रविचरणी ॥ वर्णवर्णक्रि
याविस्तारगुणाववनेषु ॥ वज्रलमेतन्निदर्शनम् ॥ पर्णहिरितभावे ॥ विक्षदर्शने ॥
क्षपप्रेरणो ॥ वसनिवासे ॥ तुल्यआरणो ॥ णिउगान्निरसने ॥ श्वेताश्वश्वतरणा

॥ धा० पा० ॥ लोडिताहरकारागामभतरेतकलोपश्च ॥ पुष्पादिषु धात्वर्थ इत्येव सिद्धम् ॥ इति तुरादयः ॥
 ॥ ३३ ॥ कंडूजात्रविद्यर्षणो ॥ मंतुअयगधे ॥ रोषइत्येके ॥ मंतुअइत्येके ॥ वलगुपूजामाधर्ययोः ॥
 अमुउपतापे ॥ अमअसृजइत्येके ॥ लेइलोइधौत्ये सर्वभावे ॥ स्वमेव ॥ दीप्तावित्येके ॥ ले
 लादीप्ता ॥ इरसइरजइरजइर्यायाम् ॥ उषसप्रभातीभावे ॥ वेदधौत्ये स्वप्ने च ॥ मेधाआ
 सुग्रहणो ॥ कुपुमक्षेपे ॥ मगधपरिवेष्टने ॥ नीचदास्यइत्यन्ये ॥ तंतपपसडुःखे ॥ सुख
 डुःखतक्रियायाम् ॥ सपरप्रजायाम् ॥ अररआधारकर्मणि ॥ भिषक्कि कित्तायाम् ॥ ॥ रामः ॥
 भिन्नअउपसेवायाम् ॥ इषुधशरधारणो ॥ चरणावरणागतौ ॥ तुरगाचौर्ये ॥ तुरगात् ॥ ॥ ३३ ॥

॥ धा० पा० ॥ रायाम् ॥ भुरगाधारणपोषणयोः ॥ गरुदवाकस्वलने ॥ एलाकेलाखेलाविला
 ॥ ३४ ॥ से ॥ इलेत्यन्ये ॥ लेखास्वलने च ॥ अदंतोयमित्यन्ये ॥ लिटअल्पकुत्सनयोः ॥
 लाटजीवने ॥ हणीउः रोषणो ॥ लज्जायां च ॥ महीउः पूजायाम् ॥ रेधाश्नाघासाद
 नयोः ॥ इवसपरितापचरणयोः ॥ तिरसअन्तर्द्धौ ॥ अगदनीरोगत्वे ॥ उरसव
 लार्थः ॥ तरणागतौ ॥ पयसप्रसृतौ ॥ संभूयसप्रभूतभावे ॥ अवरसंवरसम्भ
 रणो ॥ आकृतिगणायाम् ॥ ॥ इतिकरादयः ॥ ॥ ३४ ॥ ॥ श्रममस्तु ॥ ॥ रामः ॥
 शके १७२८ श्रीसंवत् १८६३ ॥ ॥ लिखितमिदं कृष्णदेवशर्मणा ॥ ॥ ३४ ॥

H-20

धर्मरत्न बजाचार्य सुरत श्री महाबिहार

centimeter

5

10

15

20

25

30